

Stadsledningsförvaltningen
Enheten för trygghet och säkerhet
Olivia Sjöberg
Säkerhetsstrateg

Justitiedepartementet
Ju2025/01090

Yttrande över betänkandet Ett skärpt regelverk om utvisning på grund av brott (SOU 2025:54)

Synpunkter

Helsingborgs stad välkomnar förslaget om ett skärpt regelverk för utvisning på grund av brott. Vi befinner oss i en allvarlig samhällsutveckling där brottsligheten blir allt grövre, barn rekryteras in i kriminella miljöer och våldet i det offentliga rummet tilltar. Helsingborg stad anser att det är av största vikt att kraftfulla åtgärder vidtas för att bryta den grova brottslighetens grepp om samhället. Vi välkomnar därför regeringens förslag om att skärpa straffen och stärka möjligheterna till utvisning vid allvarlig brottslighet.

Ett kraftfullt verktyg och ett tydligt ställningstagande

Att vända utvecklingen med grov kriminalitet är en av vår tids mest angelägna utmaningar. Utredningens förslag om skärpt lagstiftning utgör ett viktigt verktyg för att vidta åtgärder mot personer utan svenskt medborgarskap som begår brott. Helsingborgs stad ser positivt på dessa förstärkta befogenheter, då de kan bidra till att minska brottsligheten och på sikt skapa ett stabilare samhälle. Förslaget bedöms även medföra betydande samhällsekonomiska vinster genom minskade kostnader för kriminalitetens konsekvenser. Även om reformen initialt förväntas innebära ökade ekonomiska åtaganden, anser Helsingborgs stad att det är avgörande att tänka långsiktigt. Långsiktigt hållbara resultat kräver investeringar i både brottsförebyggande och brottsbekämpande insatser.

Helsingborgs stad ser ett betydande värde i de föreslagna lagändringarnas avskräckande effekt. Genom att risken för utvisning blir en tydlig och konsekvent följd av brottslighet för personer utan svenskt medborgarskap, förstärks sambandet mellan gärning och konsekvens. Skärpta och oftare utdömda återreseförbud bidrar därtill till att utvisningen upplevs som mer ingripande och verksam.

Förslaget sänder därtill ett tydligt signalvärde; det svenska samhället tar kriminalitet på stort allvar, brott inte ska löna sig, och det ställs höga krav på den som önskar erhålla svenskt medborgarskap. Det behövs tydliga och normerande ställningstaganden för att långsiktigt påverka människors beteenden och värderingar.

Ett enhetligt regelverk i linje med likhetsprincipen

Utredningen visar att frågan om utvisning idag sällan provas i brottmål, trots att lagens kriterier är uppfyllda. Detta skapar bristande likabehandling, där utgången i likartade fall kan skilja sig åt beroende på huruvida åklagare väljer att yrka på utvisning i sin framställan. Ett sådant system riskerar att påverka medborgarnas förtroende för rättsväsendet. Därför ser vi positivt på förslaget att införa skyldighet för åklagare att yrka på utvisning när det finns rättsliga förutsättningar. Detta ligger i linje med likhetsprincipen och stärker rättssystemets legitimitet.

Skärpningens påverkan på kommuner såväl som individer

Utredningen redogör för de myndigheter och aktörer som berörs av lagskärpningen. Det finns anledning att anta att kommunernas socialnämnder kan komma att påverkas av ett ökat antal begäran om yttranden, här avseende utlänningsfamiljeförhållanden. Det är därför angeläget att staten säkerställer att kommunerna kompenseras för eventuella merkostnader som uppstår till följd av föreslagna lagändringar.

Vidare vill Helsingborgs stad, i linje med utredningens egna resonemang, understryka vikten av att barnrättsperspektivet beaktas i tillämpningen av det föreslagna regelverket. Barnets bästa ska alltid vara en central och vägledande princip i rättsliga bedömningar, särskilt i ärenden där utvisning riskerar att påverka barns livsvillkor och framtid.

Det bör även poängteras att skärpt lagstiftning som enbart påverkar delar av befolkningen kan leda till ökad oro och osäkerhet, inte minst hos personer med svag rättskunskap, låg tillit till myndigheter eller tidigare negativa erfarenheter av myndighetsutövning. Rädsla för utvisning av en själv eller en närstående kan ha verkan på den sociala sammanhållningen och tilltron till rättsväsendet, vilken dessutom kan försvagas vid händelser av kampanjer eller andra starka reaktioner i sociala medier. Det är därför betydande hur lagförslaget kommuniceras till allmänheten, samt att kompensatoriska och stödjande insatser görs tillgängliga för berörda grupper.

Lagförslaget bör ses som en del av en lösning

Avslutningsvis bör poängteras att grov brottslighet har komplexa och mångfacetterade orsaker, vilket gör att skärpta regler om utvisning endast kan vara en del av ett bredare åtgärds paket. Då grov brottslighet begås både av personer med och utan svenskt medborgarskap krävs en helhetsstrategi som tar hänsyn till denna mångfald för att effektivt motverka problemet.

Helsingborgs stad ställer sig sammantaget positiv till utredningens förslag, som bedöms ge rättsväsendet tydligare och mer kraftfulla verktyg som dessutom signalerar att samhället tar brottsligheten på allvar. Förslaget kan därmed bidra till ett stärkt brottsförebyggande arbete, såväl lokalt som nationellt.

Kommunstyrelsen